

kozarjevi, ki sta nabrali v ta namen 500 kron prostovoljnih darov. Pa tudi lepa uprizoritev gledališke predstave in petja je zasluha teh dveh delavnih učiteljic. Božičnico je zaključil s primernim govorom nadučitelj Levec, s katerim je vzpodbujal učence k hvaležnosti do dobrotnikov, v prvi vrsti mestne občine ljubljanske, ki vzdržuje to zavetišče. Pri božičnici je bilo prisotno učiteljstvo IV. mestne šole, c. kr. mestni šolski svet je zastopal občinski svetnik tov. Dimnik in občinski svet pa občinski svetnik tov. Likozar.

—r— **Iz c. kr. mestnega šolskega sveta.** O redni seji, ki se je vršila dne 13. decembra 1916, nam je došlo to-le poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Pred prehodom na dnevni red se spominja novič s tega mesta imenom c. kr. mestnega šolskega sveta v besedah globoke žalosti smrti Nj. Veličanstva blagopokojnega cesarja Franca Jožefa I., utemeljitelja novih šolskih zakonov, velikega zaščitnika šolstva in največjega dobrotnika šolske mladine. Istotako izraža pa imenom c. kr. mestnega šolskega sveta tudi čute globoke vdanosti in neomajne zvestobe novemu vladarju Njeg. Veličanstvu cesarju Karlu I. Nadalje se hvaležno spominja govornik v toplih besedah pred kratkim umrlih c. kr. dvornih svetnikov in deželnih šolskih nadzornikov: Frana Levca in Fr. Hubada, ki sta si z bogatim strokovnim znanjem in neumornim delom v prid kranjskemu šolstvu stekla nevenljivih zaslug za domače šolstvo in njega uspešni razvoj. Poročila poslušajo zborovalci stoje in se sklone, da jih je zabeležiti v zapisniku. — Zapisnikar oglašuje kurentno gradivo, pove, kako je bilo rešeno, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje seje se odobri brez ugovora. Sklepe se c. kr. deželni šolski svet predlagati, naj se tudi leta 1917, vsled obstoječih izrednih razmer ne vrši okrajna učiteljska konferenca. Za razpisano, novo ustanovljeno službo nadučiteljice in voditeljice šišenske dekliske osemrazrednice se predloži terno-predlog. Nadučiteljica Janeza Levca je priporočati v podelitev častne svetinje za 40letno zvesto in marljivo službovanje, učitelja Josipa Bezljaja v podelitev naslova strokovnega učitelja, učiteljstvo, ki je v preteklih počitnicah sodelovalo pri pripravljanih tečajih na I. mestni ljudski šoli za sprejem v srednje šole (Dimnik, Legat, Likar, Rape in Škulj) pa zahvalo in priznanje za prostovoljno delo in uspešni trud. Poročilo o nameščanju supletoričnih moči na mestnih šolah v tekočem šolskem letu se vzame na znanje in se ima predložiti c. kr. deželni šolski svet. Ivanki Kalinovi in Ani Ojstriševi, prov. učiteljicama na mestni slovenski dekliski šoli, se pripozna I. provizorna petletnica. Za neko obolelo učiteljico se predlaga večmesečni dopust. Za mestno nemško deklisko šolo se priporoča namestitve še ene poizkusne kandidatkinje. Poročilo o načinu porabe »Teden-skih prihrankov« za šolsko mladino se vzame na znanje in se predloži c. kr. deželni šolski svet. Ko se pojasne in rešijo še nekatere vzgojne in ekonomske zadeve, zaključijo predsednik sejo.

—r— **Skrbstvo za ubožno šolsko mladino.** Kakor poročamo na drugem mestu, so pričeli na deželni vladni akcijo, ki stremi za tem, da se preskrbi ubožna šolska mladina v za to določenih dnevnih zavetiščih z zajtrkom, kosilom in obuvanjem. V poštev pridejo v prvi vrsti tisti ubožni otroci, ki imajo svoje očete v vojni in matere pa tako zaposlene izven doma, da ne morejo svojih otrok nadzorovati v pouka prostem času. Do zdaj imamo v Ljubljani pet zavetišč, in sicer: 1. Zavetišče Vincencijeve družbe v Rokodelskem domu v Komenskega ulici. V to zavetišče, ki mu je vodja nadučitelj Jakob Dimnik, zahaja 75 učencev s I. mestne šole; to zavetišče obstoji že več let; v novem razširjenem delokrogu in s povečanim številom učencev se je pa otvorilo v sredo, dne 20. decembra. Učence, ki sta jih privedla iz šole nadučitelj Dimnik in učitelj Gärtner, je sprejel predsednik Vincencijeve družbe gosp. kanonik dr. Josip Gruden, nadučitelj Dimnik je pa s primer-nim nagovorom na učence zavetišče otvoril. Poleg tega zavetišča imajo učenci I. mestne šole še eno zavetišče v Bohoričevi ulici ki ga vzdržuje »Društvo za varstvo otrok«, vodi pa sestra J. Tomčeva. 2. Zavetišče v baraki pri vladni palači, ki ga vodi nadučitelj Janko Jeglič, je namenjeno mladini dekliskih in ostalih deških mestnih šol. 3. »Mestno zavetišče« v mestni ubožnici na Karlovski cesti, ki ga vodi nadučitelj Janez Levec, je določeno za učence IV. mestne šole. 4. Šolska mladina šišenska ima svoje zavetišče v Spodnji Šiški, in sicer pod vodstvom šišenskega voditelja Wagnerja. Vsa zavetišča nadzorujejo brezplačno mestni učitelji in učiteljice. Stroški za to dobrodelno akcijo

so proračunjeni na 60.000 kron. Ljubljanska mestna občina prispeva 15.000 kron. Naj delujejo in uspevajo ta zavetišča v blagor ubožne mladine!

—r— **Iz ljudskošolske službe.** C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval učiteljsko suplentinjo I. Černetovo za prov. učiteljico na ljudski šoli v Podgozdu. — C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval suplentinjo Julijo Bantanovo za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Žužemberku. — C. kr. okrajni šolski svet v Krškem je zaradi namesta boleznih na dopustu se nahajajočega učitelja Josipa Polanca imenoval učiteljsko suplentinjo Alojzija Vidmarjevo za suplentinjo na ljud. šoli v Ratečah. — C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval namesto vpoklicanega učitelja Tomaža Bitenca bivšega suplentinjo v Bojancih Katarino Plevnikovo za suplentinjo na ljudski šoli v Dragatušu. — Minister javnih del je pooblastil rudniško ravnateljstvo v Idriji, da nastavi bivšo učiteljico Ido Plzakovo kot suplentinjo na tamošnji rudniški šoli. — C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval suplentinjo Pavlo Štrumbljevo za provizorično učiteljico na ljud. šoli v Žužemberku. — C. kr. deželni šolski svet za Kranjsko je vzel na znanje izstop učiteljice N. Andelme Rodičeve. — Namesto vpoklicanega učitelja Ivana Stegovca bo suprirala na ljudski šoli v Višnji gori suplentinja Angela Groznikova, za provizorično učiteljico v Selcih je imenovana suplentinja Katarina Milačeva; na štirirazrednici v Koroški Beli se ustanovi pararelka za II. razred in nastavi provizorična učna oseba; svoji službeni mesti sta zamenjali učiteljica Hermina Pellanova na spodnješišenski osemrazrednici in suplentinja v Božjakovem Jožefina Bajukova. — Nadučitelj Fran Golja iz Zalošč pri Dornbergu na Goriškem je prevzel suplenturo na štirirazrednici v Šmarjah, ker je tamkajšnji nadučitelj Valentin Mikuz odšel k vojakom. — Na nemško deklisko osemrazredno ljudsko šolo v Ljubljani je prišla kot poizkusna kandidatinja absolvirana učiteljska kandidatinja Alfonza Lindtnerjeva.

—r— **Padlemu junaku.** »Slov. Narod« je napisal v časten spomin padlega c. in kr. poročnika Mirka Benedika, vrliga sina našega tovariša nadučitelja Karla Benedika na Brezovici te-le lepe besede: Mirko Benedik, sin nadučitelja Karla Benedika na Brezovici pri Ljubljani, c. in kr. poročnik cesarjevičevega polka, je bil od sovražne krogelje zadet v glavo dne 21. decembra, umrl je na svoj 20. rojstni dan 22. decembra. Radi njegove izvanredne požrtvovalnosti in pridnosti mu je podelil njegov predstojnik tritedenski božični dopust, ko je držal v rokah dotični dopustni list, ga je zadela nesrečna krogelja. Vojaki, ki so prihajali na dopust, so pravili, kako je priljubljen pri vsem moštvu, ker ravnal z vojniki kakor se spodobi. Tudi njegovi predstojniki so ga cenili in občudovali radi njegovih hrabrih činov. Kot dijak je bil vseskozi dostojnega obnašanja, zelo skrben, priden, inteligenten mladenič. Po končani vojni se je nameraval posvetiti filozofiji, postati profesor jezikoslovja. Lahko bi bil storil v prid domovine in svojega naroda mnogo, mnogo! Ljubil je svoj narod z vso dušo in srcem. Bil je mlad po letih, a moč vseskozi, odkritega in kremenitega značaja. Bodi mu časten spomin!

—r— **S častno svetinjo** za 40letno zvesto službovanje je odlikovan nadučitelj in voditelj IV. mestne deške ljudske šole v Ljubljani tovariš Janez Levec. Vrlemu tovarišu naše čestitke!

—r— **Umrla** je dne 8. t. m. v starosti 77 let gospa Helena Šega, mati našega tovariša Ivana Šege, učitelja v Radovljici. Vrlemu tovarišu naše sožalje!

—r— **Ljudskošolske vesti.** Za suplentinjo v Šmartnem pri Kranju je nameščena Ljudomila Lederhasova, ker je učitelj Fran Rojina odšel k vojakom, v Št. Petru na Krasu je nameščena za suplentinjo Pavla Herbstova, Fran Rant je imenovan za provizoričnega učitelja v Št. Petru pri Ljubljani. Suplentinja Karolina Rastoharjeva je imenovana za provizorično učiteljico v Cerkljah, Kristina Šturinova je nameščena za suplentinjo na Vrhpolju, ker je nadučitelj Fran Punčuh odšel k vojakom; Antonija Turkova pa v Velikem Podlogu, ker je tamkajšnji učitelj odšel v črnovojniško službo.

—r— **Veliko častno svetinjo** vojnega botrinstva je dobil nadučitelj v Planini pri Rakeku gospod Mirko Fegic.

Štajerske vesti.

—š— **Pod težko obsodbo** se je nahajal nadučitelj v Zabukovju pri Brežicah, tovariš Fran Srebrnič. Poklican k vojakom kot črnovojnik 26. domobranskega

pešpolka, je bil ovaden, da je hujskal v Pulju vojake proti državi in bil obtožen zločina rušenja javnega miru po § 341 a voj. kaz. zak. Po dolgi, za obtoženca silno mučni preiskavi se je vršila dne 4. decembra glavna razprava pred vojnimi sodiščem, vojna pošta 220, ki je nadučitelja Srebrniča vsake krivde oprostilo. Razsodba pravi, da je Srebrnič res govoril o jugoslovanskem vprašanju, toda s takozvanega trialističnega stališča. Trializem pa ni niti državi nevaren, niti sovražen. Z ozirom na Srebrničevo izvrstno obnašanje povodom mobilizacije in pozneje pri vojakihi sodišče ni moglo upoštevati niti orožniške reiacije, niti ovadbe krajnega šolskega sveta v Zabukovju, ki je izvirala iz nasprotstva med nadučiteljem in v krajnem šolskem svetu merodajnimi osebami. Sodba vojnega sodišča je bila dne 11. decembra potrjena in je torej pravomočna. Skoro dve leti je stal nadučitelj Srebrnič pod težko obsodbo; naj mu bo sodba strogega, a pravičnega vojnega sodišča vsaj nekoliko v zadoščenje za prestano trpljenje!

—š— **Odlikovan učitelj.** Z železnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje je bil odlikovan Karel Planer, učitelj na Zgornji Rečici, Savinjska dolina, sedaj računski narednik I. razreda pri nekem hrvatskem oddelku.

—š— **Društvo »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks«.** Društveni odbor nam sporoča: Meseca novembra 1916 sta umrla dva naša člana, in sicer dne 12. učitelj Konstantin Baumeister in 28. nadučitelj Ljudevit Pauer. To je 148. in 149. smrtni slučaj. Donesek po 4 K naj bo gotovo vplačan meseca januarja 1917, ravnatko donesek z rezervni sklad in upravne stroške po 3 K.

—š— **Za ravnatelja na dekliski meščanski trirazrednici v Mariboru** je imenovan strokovni učitelj in pisatelj Karel Bienstein.

—š— **Padel je** v cvetni in nadebudni dobi svojega življenja na soški fronti pri Gorici dne 20. novembra Ernest Bregant, zadet od šrapnela v trebuh. Bil je sin vpokojenega nadučitelja Jurja Breganta v Podbrežju pri Mariboru in brat nadučitelja Breganta na Keblju, učitelja Breganta v Lenu in učiteljice gospe Petričeve v Konjicah. Bodi mu ohranjen drag spomin! Preostalih naše iskreno sožalje!

Koroške vesti.

—k— **Umril je** v Prevalju na Koroškem 78letni Benjamin Z a n o š k a r, učitelj glasbe in izumitelj metronoma. — Bodi mu blag spomin!

Goriške vesti.

—g— **Šolska razstava.** »Kremser Zeitung« je v svoji številki z dne 23. novembra 1916. priobčila jako laskavo oceno o razstavi del, ki so jih izvršili ljudskošolski otroci z juga, nahajajoč se v Rofeholi pri Oberhollabrunnu. Razstavljene so vse risbe, slike, rezlarije, šivanja in umetna vezenja. List pravi, da so bila ženska ročna dela izvršena pod vodstvom gđe. Medičeve ter so vzbujala presenečenje po svoji originalnosti in izvršbi. Zelo razveseljivo je bilo tudi pregledovanje nemških šolskih zvezkov onih slovenskih otrok, ki niso bili nikdar prej deležni nemškega poduka. Tudi v tem oziru gre učiteljici vse priznanje.

—g— **Učiteljstvo goriškega šolskega okraja** dobiva svoje službene prejemke od 1. januarja 1917 dalje potom plačilne nakaznice pošto - hranilničnega urada na Dunaju. To se prizadetim naznanja, da ne bo vznemirjenja, ako bo pošiljatev mesečnih prejemkov za kak dan zakasnila.

—g— **Za vpokojeno učiteljstvo na Goriškem.** Poleti smo poročali, da se je vpokojeno goriško učiteljstvo obrnilo do deželnega odbora s prošnjo za draginjsko podporo. Na vlogo je odgovoril deželni odbor takoj prijazno, da se bo resno bavil s tem vprašanjem, zaradi česar je vpokojeno učiteljstvo opravičeno pričakovalo, da bo njegova vloga ugodno rešena. Kakor čujemo, so se tudi storili s strani deželnega odbora potrebni koraki v to svrhu ali ugodne rešitve še vedno ni, in vpokojeno učiteljstvo zamen pričakuje potrebne podpore. Te dni je bil odposlan na pristojno mesto, iz krogov vpokojenega učiteljstva na Goriškem zopet obširen opis potrebe take podpore in razmer, pod katerimi trpi vpokojeno učiteljstvo, zlasti ono v begunstvu; čujemo zaeno, da se je izvršila nova intervencija v prilog vpokojenega učiteljstva, in nadejamo se, da bo njega prijazno sprejeta vloga letošnjega poletja ugodno rešena. Potreba je velika.

Tržaške vesti.

—t— **Zaplemba imetja** je odredilo tržaško deželno sodišče proti Danielu Corbattu, roj. l. 1876., učitelju risanja v Gradcu, ker je osumljen velezdaje, oziroma zločina proti varnosti države.

—t— **Tečaj za risanje in slikanje** je otvoril v Trstu slikar Velebit Rendič, sin slavnega hrvatskega kiparja Rendiča.

—t— **Odlikovan je bil** Viktor S o n c, ravnatelj tržaške podružnice »Glasbene Matice« z malo srebrno hrabrostno svetinjo. To je že drugo odlikovanje; prvič je bil Sonc odlikovan z železnim križcem na traku hrabrostne svetinje. — Čestitamol!

Istrske vesti.

—i— **Tretja nemška ljudska šola v Pulju.** Okrajni šolski svet v Pulju pozivlje mestne družine na sestanek, na katerem naj se izjavijo o nemški ljudski šoli, ki jo hoče ustanoviti upravna istrska komisija v Pulju. — »Hrvatski List« pravi: »Opozarjajo se hrvatski roditelji na to, da nenavzočnost na sestanku velja v smislu razglasa za priglasenje nemški šoli. Vsekakor bo moral biti sestanek kasneje od določenega dne, ker je dan napačno na veden. Dotlej bomo imeli še priliko, da v stvari podamo svoje stališče.«

—i— **Na Reki in na Sušaku** so sedaj vse šole zaprte zaradi legarja. Na Sušaku je bilo doslej osem slučajev legarja, na Reki že par stotin.

Iz Dalmacije.

—d— **Dalmatinski veleizdajniški procesi pred najvišjim sodiščem.** »Hrv. Rječ« poroča da je najvišje sodišče razpravljalo te dni o ničnosti pritožbi državnega pravdnika proti sodbi senata tržaškega sodišča v Gradcu, ki je oprostilo učiteljico Majjo Čuličevco z otoka Brača obtožbe veleizdaje. Najvišje sodišče je sodbo kasarilo ter obsodilo Čuličevco na 3 leta težke ječe. — Isto sodišče je potrdilo sodbo graškega sodišča, ki je obsodilo bivšega urednika splitske »Svobode« Bartulovića na 5 let težke ječe. — Nerešena sta še procesa proti posl. dr. Mati Drinkoviću, ki čaka v zaporu v Voloski na ponovno razpravo in pa proces proti posl. dr. Tresiču-Pavičiču, proti katerega oprostivši je vložil drž. pravdnik ničnostno pritožbo.

—d— **Bodočnost naše države in južni Slovani.** »Naše Jedinstvo« piše: »Naj se ukrepa in namešča, kar hoče, vse bo le prehodno; trajalo bo malo časa, kar ne bo po pravici in po zdravem razumu. Po vojni bodo evolucije na bolje. To je tako naravno, in je ne bo moči, ki bi to preprečila. Tudi pri nas, kakor v vsej državi se bodo razvijale razmere na tak način, da se bodo prilagodile naravnemu in pravičnemu reševanju raznih vprašanj, pa tudi hrvatskega. Hrvatskega še bolj zaradi položaja in zaslug Hrvatov, kar vse so storili in žrtvovali v tej vojni za državo.« — K temu pripominja »Edinost«: Da, tako bi moralo biti in uverjeni bi smeli biti, da pride gotovo, če bi nas ne učila izkustva iz minulosti, zgodovinska dejstva, da je pri nas prišlo povsem drugače, nego bi zahtevala logika, narava, pravičnost in priznanje zaslug. Tako se nam zdi, da je piscu v splitskem listu vodilo pero nekoliko preveč — optimizma. O ne, nočemo biti proroki nesreče in se tudi mi ne odrekamo nadi, da pridemo tudi mi na solnce. Ali, to eno je gotovo, da bi mi hudo grešili, če bi se zanašali le na moč svoje pravice. Mi sami jej moramo tudi pripomoči do zmage, a v to treba, da vsi zavijamo rokave za — delo in borbo.

—d— **Umrla je** v Imotskem v Dalmaciji šolska sestra in učiteljica na meščanski šoli Benedikta Zupančičeva, sestra prof. Zupančiča in učiteljice Vite Zupančičeve v Ljubljani. — Naše iskreno sožalje!

—d— **Hrvatska krajevna imena v Dalmaciji.** V naredbenem listu za c. in kr. armado, št. 230 z dne 16. decembra, se nahaja prvokrat za Ercegovni hrvatsko ime »in Ercegovni«, namesto tuje oznake Castelnuovo. Tako je tudi odpravljeno tuje nazivanje Ragusa, Cattaro, Spalato itd. Tudi Krk, Cres itd. se navajajo s hrvaškimi imenom, kar je edino prav in v redu. Treba v tem pogledu storiti še nadaljne korake, zakaj v uradnih poročilih nahajamo še obilo laških spak za hrvaška in slovenska krajevna imena.

Naročajte in širite naš list!